

SAMMEN OM FREMTIDEN

VALGPROGRAM 2025
SOCIALDEMOKRATIET
I SØNDERBORG KOMMUNE

FORORD

Socialdemokratiet går til valg med ambitionen om at videreføre den positive udvikling i Sønderborg Kommune. Siden 2014 har vi ledet et byråd præget af samarbejde og fokus på bæredygtig vækst, hvor konstitueringsaftaler og budgetter er blevet udarbejdet i dialog og på tværs af byrådets partier.

Vi ønsker at fortsætte denne tilgang og inviterer til et samarbejdende byråd, der arbejder "Sammen om Fremtiden" med erhvervsliv, foreninger, borgere og institutioner.

Sønderborg Kommunes økonomi er solid, og vi vil fortsætte vores ansvarlige økonomistyring, der sikrer, at vi kan opretholde og udvide velfærden for børn, ældre, socialt udsatte og borgere med særlige behov. Vi vil også fortsat investere i gode fysiske rammer og udvikling i hele kommunen.

Massive investeringer, har i de sidste 10 år, udviklet de enkelte byområder og landsbyer og løftet Sønderborg by til en stærk og attraktiv Studieby. En moderne og international orienteret by med et alsidigt kultur- og fritidsliv for alle borgere.

Men vi er samtidigt meget bevidste om at der er masser af udviklingspotentiale, der kan realiseres og dermed skabe den vækst i indbyggertal og erhverv, som skal til for at sikre grundlaget for trivsel, sundhed og tryghed for alle borgere.

I dette valgprogram præsenterer vi visioner og konkrete forslag til, hvordan vi fortsætter Sønderborg Kommunes udvikling med fokus på velfærd og gode rammer for udvikling. Frem mod kommunalvalget den 18. november vil vi løbende udfolde visionerne yderligere.

God læselyst.

Erik Lauritzen
Borgmester

TRIVSEL OG TRYGHED

TRYGHED HELE LIVET

I Socialdemokratiet i Sønderborg tror vi på, at alle borgere har ret til et værdigt liv, uanset alder, helbred og sociale forhold. Vi forpligter os til at skabe et samfund, hvor ældre behandles med respekt, sundhedssystemet er tilgængeligt for alle, og hvor mennesker med handicap og udsatte grupper får den støtte, de har brug for.

EN VÆRDIG TILVÆRELSE FOR ALLE

Vi vil sikre, at ældre borgere lever et værdigt liv i trygge rammer. Det indebærer, at vi investerer i både hjemmepleje og plejehjem, så vi kan tilbyde individuel pleje, der respekterer den enkeltes behov og ønsker. Vi vil sikre, at der er nok personale til at yde den nødvendige omsorg, og at de ansatte får ordentlige arbejdsvilkår. Vi er langt med implementeringen af faste tværfaglige team i ældreplejen, som skaber tryghed og stabilitet. Vi vil også fortsætte med at fremme aktiviteter og sociale tilbud for ældre, så de kan bevare et aktivt liv og være en aktiv del af samfundet.

I takt med at flere lever længere, stiger andelen af borger med demens. Demens er en indgribende sygdom for både den ramte og pårørende, og Sønderborg skal igen være foregangskommune på indsatsen på demensområdet.

Socialdemokratiet har stået i spidsen for at genindføre varm mad tilberedt på alle kommunens plejehjem, fordi vi tror på at det er en afgørende del af sundhed og livskvalitet for de ældre. En stærk ældrepleje er fuldstændigt afhængig af dygtigt og veluddannet personale. Vi ønsker at prioritere mere efteruddannelse og at sikre en høj andel af uddannet personale i vores ældrepleje.

ET STÆRKT OG TILGÆNGELIGT SUNDHEDSSYSTEM

Vi arbejder for et sundhedssystem, der er tilgængeligt for alle borgere i Sønderborg kommune. Det betyder et stærkt lokalt sygehus, god adgang til praktiserende speciallæger og en tidlig forebyggende indsats fra vugge til grav.

- også når livet trykker

Vi investerer i lokale sundhedstilbud, så borgerne ikke skal rejse langt for at få den nødvendige behandling. Vi vil fortsat tage initiativer, som styrker mental sundhed, særligt blandt vores unge mennesker. Vi vil fortsat kæmpe for bedre forhold for psykiatriske patienter herunder bedre overgange mellem sygehuse og kommunale indsatser.

RET TIL LIGE MULIGHEDER

Vi mener, at mennesker med handicap har ret til at deltage fuldt ud i samfundet. Vi vil fortsat arbejde for at nedbryde barrierer, både fysiske og sociale, så alle kan få lige muligheder for uddannelse, arbejde og fritidsaktiviteter. Vi vil sikre, at der er tilstrækkelige ressourcer til støtteordninger og hjælpemidler, så mennesker med handicap kan leve et selvstændigt liv.

INGEN SKAL STÅ ALENE

Vi tager ansvar for de mest udsatte borgere. Gennem målrettede indsatser vil vi bekæmpe social udsathed og sikre, at alle får den støtte, de har brug for. Vi vil styrke samarbejdet mellem kommunale, frivillige og private aktører samt det regionale sundhedsvæsen for at skabe en helhedsorienteret indsats, der hjælper udsatte med at komme tilbage til et stabilt liv. Vi ønsker at tilbyde rådgivning, sundhedsindsatser, indsatser i udsatte boligområder og muligheder for beskæftigelse til borgere i udsatte positioner.

VI VIL:

- Sikre at ældre, der ønsker at blive i deres lokalområde har adgang til mindre og ældevenlige boliger
- At Sønderborg skal være demensvenlig kommune
- Iværksætte en særlig indsats for at flere borgere med særlige behov kan inkluderes på arbejdsmarkedet
- Sikre sammenhængende og individuelt tilrettelagte forløb for samfundets mest udsatte borgere
- Styrke udsatte borgeres muligheder for fysisk og psykisk sundhed
- Sikre tidlig forebyggende indsatser fra vugge til grav
- At der bygges nye Sundhedshuse i Augustenborg og Sønderborg og at en fokuseret rekrutteringsindsats skal sikre at alle borgere har adgang til alment praktiserende læge og speciallæger.
- Sikre at pårørende får hjælp og støtte af en Pårørendekoordinatorer

PULS, NERVE OG LIV

Fritid, Kultur og Sport

ET AKTIVT LIV FOR ALLE

I Socialdemokratiet tror vi på, at kultur, idræt og fritidsaktiviteter er fundamentet for et sundt og sammenhængende samfund. Vi ønsker at fremme trivsel, samhørighed og engagement gennem en bred vifte af tilbud, der engagerer og inspirerer. Vi vil fortsætte arbejdet for at gøre Sønderborg Kommune til et kulturelt og idrætsligt kraftcenter, hvor traditioner respekteres, og nye initiativer blomstrer.

KULTUR FOR ALLE

Kultur er en vigtig del af vores identitet, og vi ønsker at styrke kulturlivet i hele Sønderborg kommune. Vores historiske område og kulturarv giver os helt unikke muligheder for at skabe events og attraktioner, der kan tiltrække både borgere og besøgende og engagere alle os der bor her. I Augustenborg har vi over en årrække i gode samarbejder skabt et centrum for kunsten, som vi mener skal udvikles og dyrkes endnu mere i de kommende år. Vi vil særligt give børn og unge bedre adgang til at udfolde sig indenfor kunsten og styrke Kunsts skolens position.

MUSIK SKABER FÆLLESSKABER

Musik spiller en central rolle i vores liv og kultur og har en unik evne til at samle mennesker på tværs af baggrund og alder. Derfor vil vi fortsat støtte og aktivt arbejde for større og mindre musikalske arrangementer og events i hele kommunen. For at sikre at musikken får en central plads i vores unges liv, arbejder vi for at styrke musikundervisningen i folkeskoler og børnehaver. Blandt andet igennem samarbejde med MGK-syd og Det Sønderjyske Sangcenter.

IDRÆT KAN SÅ MEGET MERE

Idræt- og foreningsliv skal være tilgængeligt for alle borgere i Sønderborg Kommune, uanset alder, fysisk formåen og økonomi. Vi ønsker at skabe et aktivt og rummeligt miljø, hvor alle kan finde et meningsfuldt fællesskab. Vi vil fortsat arbejde målrettet på at styrke handicapidrætten i kommunen, og vi ønsker at investere i både gode fysiske faciliteter og i tiltag, som fremmer inklusion af borgere med særlige behov i foreningslivet.

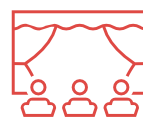
Vi vil arbejde for, at flere børn og unge bliver en del af foreningsfællesskaber, gennem samarbejder med DGI om "Åben skole". Vi vil fastholde og udvikle samarbejdet med DIF om "Get2Sport", som hjælper udsatte børn og unge ind i foreningslivet. Vi vil i højere grad understøtte den uorganiserede idræt, som for mange kan blive vejen ind i det mere organiserede foreningsliv.

FRITID FOR HELE FAMILIEN

Vi ønsker at skabe rammerne for et aktivt og inspirerende fritidsliv for børnefamilier i Sønderborg kommune. Vi vil, at børn skal have adgang til en bred vifte af aktiviteter, der fremmer samvær, bevægelse og læring. Derfor har vi prioriteret midler til renovering og anlæggelse af legepladser, og vi har taget initiativ til en forundersøgelse af bedre svømmefaciliteter. Det er socialdemokratiets vision, at Kær Vestermark skal udvikles til et attraktivt udflugtsmål for borgere og turister, blandt andet med en stor naturlegeplads. Vi ønsker at fremme de mange steder i vores kommune, hvor kulturen møder naturen.

VI VIL:

- Realisere drømmen om en ny/renoveret Svømmehal med forbedrede faciliteter for børnefamilier og plads til stævner og større arrangementer.
- Styrke handicapidrætten, og sikre at børn og voksne med særlige behov får bedre adgang til foreningslivet
- Understøtte breddeidrætten med gode fysiske forhold og tilskudsordninger
- Afholde DGI-landsstævne i 2029 i Sønderborg
- Styrke Eliteidrætten igennem blandt andet samarbejder med Sønderborg Talentakademi og Sønderjyske Håndbold.
- Skabe bedre overblik for familier over aktiviteter i kommunen.
- Etablere en naturlegepark på Kær Vestermark
- Udbrede kunst, kultur og musik til hele kommunen og til alle aldersgrupper
- Igangsætte indsatser som fremmer kunst, musik og "Kulturen i Naturen"

KVALITET OG TID TIL LIVET I BØRNEHØJDE

TRYGHED OG NÆRVÆR I DAGTILBUD

I Sønderborg kommune tilbyder vi gode og inspirerende daginstitutioner, hvor forældre trygt kan aflevere deres børn. Her skal børnene møde en hverdag præget af gode normeringer og pædagogisk personale, der trives og har tid til at fordybe sig og være nærværende og engagerede. Vi prioriterer en høj andel af uddannet personale, fordi vi tror på, at det styrker kvaliteten i det tilbud vi giver til børnene. Vi tror på, at en høj grad af forældreinvolvering er en gevinst for vores dagtilbud. Vi ser en styrke i både at have en stærk dagpleje og et vuggestuetilbud, så man som forældre kan vælge den hverdag, der er bedst for det enkelte barn. Vi lægger vægt på gode overgange i barnets liv, fra dagpleje til børnehave og videre til skolen, da disse overgange er essentielle for barnets trivsel.

FOLKESKOLEN- ET FÆLLES ANSVAR

Folkeskolen er et stærkt fællesskab som i disse år gennemgå store forandringer både nationalt og lokalt. I Socialdemokratiet i Sønderborg står vi bag ”Skolernes Årti”. Det er en plan vedtaget af et samlet byråd, som skal danne rammen for udviklingen af vores fælles folkeskole med høj kvalitet, gode arbejdsforhold samt en fremsynet- og inkluderende pædagogik. Som en del af ”Skolernes Årti” er der afsat 500 millioner kroner over 10 år til investeringer i renovering og modernisering af kommunens folkeskoler og indretning af læringsrum. Vi vil understøtte skolebestyrelserne i deres arbejde og ser et stort potentiale i, at man på den enkelte skole får større handlefrihed ift. at skabe den bedst mulige trivsel og læring for skolens elever.

Overalt i landet ser vi en bekymrende tendens til, at alt for mange børn og unge har lange perioder med meget højt fravær fra skolen. Vi mener, at vi i fællesskab kan gøre mere for, at alle børn får en god og stabil skolegang.

FLERE SKAL VÆRE EN DEL AF DET STORE FÆLLESSKAB

I Danmark og i Sønderborg ser vi et stigende antal børn og unge, der har brug for særlig hjælp og støtte i skolen, og som har svært ved at finde sig til rette i de store skolefællesskaber. For Socialdemokratiet er målet ikke at opnå en fastsat mængde børn i almenområdet. Vi ønsker derimod, at den enkelte elev får tilbudt det skoletilbud, der modsvarer elevens behov. Vi mener, det bør være en ambition for Sønderborg Kommunes folkeskoler og for byrådet at skabe en folkeskole hvor flere børn og unge kan trives i det almene fællesskab og vi skal stræbe efter, at flest mulige børn får et tilbud så nært på deres lokalområde som muligt.

Det betyder også, at vi skal være klar til at udvikle og re-tænke de nuværende specialtilbud. For der vil altid være elever, for hvem den almene skole ikke er det rigtige tilbud. Som har brug for mindre og mere specialiserede rammer. Derfor insisterer Socialdemokratiet på at fastholde og udvikle stærke specialtilbud.

FRITID OG FÆLLESSKABER I CENTRUM

Med forandringerne i folkeskolen følger også kortere skoledage. Vi ser dette som en mulighed for at Skolefritidsordningerne og de vigtige fællesskaber og sociale læring, der følger med, igen kan få en større plads i elevernes hverdag. Vi vil arbejde for at styrke vores SFO og gøre det attraktivt for forældre at vælge dette gode tilbud til for børnene.

Vi ser stort potentiale i et endnu stærkere samarbejde med det frivillige idræts- og foreningsliv om, at flere børn og unge bliver en del af et foreningsfællesskab.

SUNDHED OG TRIVSEL

Sundhed og trivsel hænger uløseligt sammen, særligt for vores børn. Vi vil arbejde for at styrke børn og unges mentale sundhed igennem de stærke samarbejder med ungdomsuddannelserne og grundskolerne, som vi over de seneste mange år har etableret.

Vi vil i de kommende år sætte et skærpet fokus på sundhed i dagtilbud og skoler. Det indebærer at arbejde for, at alle børn og unge tilbydes sunde og nærende måltider i løbet af dagen. Vi vil stille viden og ressourcer til rådighed for skolerne, som ønsker at arbejde med maddannelse, kost og bevægelse.

Vi ønsker at øge indsatsen for sikre skoleveje for at give incitament til, at flere børn bliver selvtransporterende til skole.

DET GODE UNGELIV

Det skal være fedt at være ung i Sønderborg kommune. Det kræver i høj grad gode uddannelsesstilbud, men det kræver også, at vi arbejder for gode og attraktive fritidstilbud til og for de unge. I Socialdemokratiet er vi optaget af, at uagtet hvor du bor i vores kommune, skal der være adgang til et ungdomsskoletilbud.

Ungdomsskolen skal udvikles og fortsat kunne tilbyde en bred vifte af aktiviteter. Vi arbejder aktivt for at fremme en sund fest- og alkohol kultur blandt de unge.

Vi har som målsætning at alle unge modtager den studievejledning, de har behov for og som hjælper dem på vej mod ”rette hylde”.

De unge, der ikke går den lige vej fra folkeskole til ungdomsuddannelse, skal have den nødvendige vejledning og støtte. Vi lægger derfor vægt på, at den unge har en fast kontaktperson, og der udarbejdes en uddannelsesplan i tæt samspil med den enkelte. Vi vil arbejde for, at der etableres flere ungdomsboliger, så unge, der ønsker at bo alene eller sammen med andre unge eller har behov for at komme væk hjemmefra, har mulighed for det. Vi vil arbejde for, at der i forbindelse med ungdomsboliger kan tilbydes sociale viceværtfunktioner.

HJÆLP TIL DEM DER HAR BEHOV

Vi har et stort ansvar for at hjælpe børn, unge og familier, hvor der er mistrivsel og som har behov for fællesskabs støtte. Vi tror på, at de bedste resultater skabes ved en familierettet tilgang, hvor man arbejder både med det enkelte barn men også med hele familiens udfordringer og styrker.

Med etableringen af indsatsen "Familiehuse" samler vi indsatser på tværs af sundhedspleje, tidlig forebyggelse og socialforvaltningen, jobcenter og regionale sundhedstilbud omkring de sårbare familier. Det sikrer én indgang og få kontakter omkring den enkelte familie. Vi tror på at tidlig indsats gør en forskel, det inkluderer et aktivt samarbejde mellem sundhedsplejen og øvrige fagpersoner som er tæt på barnet og familien. Vi vil fortsat prioritere en stærk sundhedspleje med høj faglig kvalitet.

VI Vil:

- Investere i folkeskoler med moderne fysiske rammer og stærke og inkluderende læringsmiljøer af høj kvalitet
- Sikre mere efteruddannelse til lærere og pædagoger og opnormering i PPR og tidlig forebyggelse
- Oprete en særlig skolefraværsindsats
- Prioritere ressourcer til 2 lærerordninger
- Udvikle vores dagtilbud og fastholde høj kvalitet og gode normeringer
- Investere i SFO af høj kvalitet og arbejde for at flere børn bliver en del af udviklende fællesskaber
- Prioritere sundhed, kost og bevægelse og afprøve madordninger i skoler og give mulighed for heldagsordninger i dagtilbud
- Understøtte et godt og fedt ungeliv og fastholde gratis psykologhjælp og øvrige indsatser som fremmer mental trivsel blandt unge.
- Fastholde Alkoholfri sidste skoledag for grundskolernes elever

Uddannelse, Job og Erhvervsliv

FLERE MULIGHEDER FOR AT

UDFOLDE DIT POTENTIALE

SAMMEN SKABER VI FREMTIDEN

I Socialdemokratiet i Sønderborg tror vi på, at uddannelse og job er blandt nøglerne til et godt liv. Vi vil sikre, at alle borgere har adgang til kvalitetsuddannelser og jobmuligheder, der giver den enkelte mulighed for at udfolde sit potentiale. Vores vision er et dynamisk og inkluderende system, der understøtter både unge og voksne i deres lære- og udviklingsrejse. Sammen skaber vi et Sønderborg, hvor uddannelse, job og erhvervsliv går hånd i hånd.

STÆRKE UDDANNELSESTILBUD

Vi har igennem 12 år opbygget et solidt samarbejde med det lokale erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner om at tiltrække og udvikle nye uddannelser. Vi er stolte af, at Sønderborg har udviklet sig til en international studieby med kraftig vækst i søgningen fra studerende fra ind- og udland og med en markant fremgang i erhvervsvenlighed. Vi er glade for de mange udenlandske studerende, som beriger vores lokalområde og læringsmiljøet på vores uddannelser. Vi arbejder for at tiltrække uddannelser indenfor teknologi, grøn omstilling, humaniora samt samfunds- og sundhedsfaglige studieretninger, for at skabe et mangfoldigt og attraktivt studieliv og uddannelsesmiljø. I Sønderborgs studieliv skal vi kunne tilbyde alt fra kortere erhvervsuddannelser indenfor handel, håndværk, turisme og omsorg, til mellemlange og lange videregående uddannelser indenfor et bredt felt af fagområder. På den måde sikrer vi et diversitets uddannelsesmiljø og arbejdsmarked med plads til alle.

STYRKET IVÆRKSÆTTERINDSATS

I Sønderborg har vi igennem mange år haft succes med i stærke samarbejder at skabe jobs og lokale uddannelsesmuligheder indenfor grøn omstilling og relaterede erhverv. Det arbejde skal vi fortsætte for at fastholde Sønderborgs position som dynamo for ny teknologi og udvikling indenfor den grønne omstilling. Socialdemokratiet mener dog også, at der er behov for et skærpet fokus og investeringer i at fremme det bredere iværksætteri og erhvervsliv.

Vi vil skabe et dynamisk og kreativt miljø for alle iværksættere. Gennem målrettede initiativer, netværksdannelse og samarbejde med erhvervslivet og uddannelsesinstitutioner vil vi fremme nye styrkepositioner for iværksætteri og SMV'er (Små og Mellemstore Virksomheder) indenfor f.eks. handel, service, turisme og kommunikation. Sønderborgs position som turistkommune skal styrkes og udvikles og rummer potentiale for langt flere uddannelser og arbejdspladser.

FLERE SKAL FLYTTE HERTIL- OG BLIVE HER

Med en lang række initiativer har vi vendt afvikling til udvikling. Vi vil fortsætte arbejdet med at tiltrække nye borgere til Sønderborg kommune og fastholde dem, der kommer. Dette inkluderer at støtte attraktive lokalsamfund, hjælpe jobsøgende partnere og styrke samarbejdet med civilsamfundet for at inkludere tilflyttere i lokale fællesskaber. Desuden vil vi arbejde for at tiltrække flere statslige arbejdspladser for at skabe et mere varieret arbejdsmarked.

Sønderborg Lufthavn og forbindelsen mellem Als og Fyn er afgørende infrastruktur og som skal sikre vækst og tilflytning og adgang til større arbejdsudbud og jobmuligheder. Desuden vil vi arbejde for en modernisering af Sønderborg togstation og togforbindelse med timedrift og bedre sammenhæng til øvrig offentlig transport og lufthavn.

VI VIL:

- Styrke indsatsen for at fastholde tilflyttere
- Skabe attraktive rammer for iværksætteri og SMV'er på tværs af brancher
- Tiltrække nye statslige arbejdspladser
- Fastholde en erhvervsservice i topklasse
- Udvikle Sønderborgs styrkeposition indenfor grøn omstilling og ingenierring
- Sikre tilstrækkelige studieboliger
- Tiltrække nye og forskelligt artede uddannelses tilbud til Sønderborg.
- Udvikle Sønderborg Lufthavn og realisere en fast forbindelse imellem Als og Fyn
- Sikre en modernisering af togstationen

VI TROR PÅ DIG OG DET DU KAN

I Socialdemokratiet i Sønderborg tror vi på, at hver enkelt borger har unikke evner og potentialer.

Vores tilgang er, at borgeren i jobcenteret skal mødes af empati og individuel støtte, der sikrer, at alle får muligheden for at bidrage til samfundet.

Socialdemokratiet har stået i spidsen for at etablere partnerskabet "Sønderborg i Arbejde". Et partnerskab mellem kommunens virksomheder, uddannelser, fagforeninger og Sønderborg Kommune for at få flere i arbejde. Her arbejder vi i fællesskab for at skabe et fremtidssikret lokalt arbejdsmarked, hvor virksomhederne klarer sig godt, og flest muligt har et godt arbejde. Vi anerkender socialt ansvarlige virksomheder med "Sønderborg i arbejde"-mærket. Den netop vedtagne beskæftigelsesreformen giver os nye og bedre muligheder for at tilrettelægge forløbene efter den enkeltes behov. De muligheder skal vi i Sønderborg gribe for at skabe en endnu stærkere beskæftigelsesindsats.

ALLE UNGE SKAL I UDDANNELSE ELLER BESKÆFTIGELSE

Det er helt afgørende, at alle unge - uanset baggrund og forudsætninger - får mulighed for at komme i uddannelse eller arbejde. Vores mål er, at ingen unge falder igennem det sikkerhedsnet, som skal støtte og fastholde unge i beskæftigelse. Specielt for unge, der står overfor udfordringer, tilbyder vi ekstra mentorordninger, Unge på Toppen-programmet og partnerskaber med lokale virksomheder. Vi ved, at det er vigtigt at give de unge de rette værktøjer og støtte, så de kan tage ansvar for deres fremtid og finde deres plads i arbejdsmarkedet.

Vi er optaget af at skabe et inkluderende arbejdsmarked, hvor unge med særlige behov eller udfordringer også kan finde den plads, der er rigtig for dem. Det kræver, at virksomheder og offentlige arbejdspladser er klar til at inkludere unge med særlige behov på arbejdsmarkedet, men det kræver også kommunale initiativer, som hjælper, støtter og udvikler den unge til at være en del af et beskæftigelsestilbud.

MENINGSFYLDT BESKÆFTIGELSE FOR ALLE

I Guderup Aktivitetspark sætter vi fokus på at hjælpe de borgere, der er længst væk fra arbejdsmarkedet, som ikke er klar til aktivering i virksomhederne. Her tilbyder vi en meningsfuld indsats, der styrker deres arbejdspligt, og giver dem mulighed for at udvikle sig i trygge rammer. Vi er optaget af, at tilbyde om beskyttet beskæftigelse for borgere med psykisk sygdom eller udviklingshæmning er

meningsfyldte og giver borgerne en oplevelse af at være en del af samfundet og arbejdsmarkedet. Derfor vil vi fastholde og udvikle tilbuddene i Den Kongelige Køkkenhave, Center for Verdensmål og Humlehøjhallens Cafeteria.

VI VIL FOREBYGGE SYGDOM OG FRAFALD

Vi vil arbejde målrettet for at hindre og begrænse langtidssygemeldinger. Derfor har vi taget initiativ til at oprette Sønderborgs Rejsehold. Rejseholdet er en forebyggende indsats for medarbejdere i private og offentlige virksomheder for at sikre trivsel, så en sygemelding undgås. Vi vil i regi af den kommunale ungeindsats styrke indsatsen for at forebygge at unge opgiver eller dropper ud, af job eller uddannelse. Det kræver flere og bedre muligheder for at støtte de unge, der er i beskæftigelse men som kæmper for at fastholde den.

VI PASSER PÅ DEM DER HAR PASSET PÅ OS

Socialdemokratiet i Sønderborg prioriterer veteranernes velbefindende og anerkender deres indsats for Danmark og internationale missioner. Vi har som mål at tilbyde en sammenhængende indsats for veteraner og pårørende, med fokus på koordinering, samarbejde, støtte og anerkendelse. Med en dedikeret veterankoordinator i Jobcenter Sønderborg sikres, at veteraner får den nødvendige hjælp - både til at udnytte deres kompetencer på arbejdsmarkedet og til at modtage livslang støtte, hvis de har brug for det. Vi vil fastholde og udvikle indsatsen for Sønderborg Kommunes veteraner og pårørende.

VI VIL:

- Fortsætte og udvikle partnerskabet Sønderborg i Arbejde
- Sikre at alle unge kommer i job eller uddannelse
- Udvikle Rejseholdet og forebygge langtidssygemeldinger.
- Skabe flere muligheder på det ordinære arbejdsmarked for borgere med særlige behov
- Skabe gode og sammenhængende forløb for unge, som står udenfor eller er i risiko for at falde udenfor job eller uddannelse.
- Fastholde indsatsen for veteraner og deres pårørende

TURBO PÅ BÆREDYGTIG NATUR

-Natur Klima og Miljø

OG REN ENERGI

EN BÆREDYGTIG FREMTID FOR OS ALLE

Socialdemokratiet i Sønderborg arbejder målrettet for at skabe en bæredygtig fremtid, hvor natur og klima er i centrum. Vi insisterer på at fastholde målet om CO₂-neutralitet i 2029 gennem ProjectZero og vil fortsætte arbejdet med at beskytte biodiversitet, udvikle grønne løsninger og styrke vores natur. Lokalt ejerskab er for os en afgørende del af at lykkes med den grønne omstilling. Derfor prioriterer vi et stærkt samarbejde mellem borgere, organisationer, erhvervsliv og lokale aktører, hvor vi skaber attraktive rammer for investorer og konkrete løsninger, der både gavner mennesker og natur. På den måde placerer Sønderborg sig som en ledende kommune i den grønne omstilling i Danmark og internationalt.

KLIMATILPASNING

Som følge af klimaforandringerne er det afgørende at tilpasse vores infrastruktur og samfundsstrukturer. Socialdemokratiet vil arbejde for at implementere klimatilpasningsplaner, der beskytter vores kystområder mod stormfloder og oversvømmelser, herunder fortsat arbejde med kystbeskyttelse af bla. Sønderborg Havn og Gråsten.

BIODIVERSITET OG NATURGENOPRETNING

Naturen er vores varemærke i Sønderborg kommune og har enorm betydning for alle os, der bor og lever her. Samtidig er naturen en vigtig del af vores turismesatsning. Det skal gå hånd i hånd med vores ønske om at værne om naturen. Sammen med landbruget, naturorganisationer og andre aktører vil vi udnytte de muligheder, den grønne trepartsaftale, giver, for at få landbrugsarealer omlagt til natur. I takt med at vi udvikler nye boligområder, vil vi fortsat sikre, at der er god adgang til natur og grønne områder hvor mennesker og natur kan trives side om side. Et eksempel på dette er Saksenlund ved Augustenborg, hvor vi har omdannet tidligere landbrugsjord til varig natur. Vi vil fortsat udvikle Naturpark Nordals.

Vi ønsker i samarbejde med lokalbefolkningen og naturforeninger at skabe et område, der både tilbyder gode adgangsmuligheder og aktiviteter for borgerne og samtidig understøtter biodiversiteten.

NATUR I ALLE ALDRE

Naturcenter Kær Vestermark er en central platform for naturformidling. Vi vil udbrede kendskabet, og udvikle Centerets muligheder for at formidle viden om biodiversitet og klimaudfordringer til børn, unge og voksne. Naturskolerne spiller en vigtig rolle i at undervise fremtidens generationer i naturens værdier og vil fortsat være en høj prioritet for Socialdemokratiet.

RENT DRIKKEVAND

Rent drikkevand er en vigtig ressource. Vi arbejder for at beskytte grundvandet mod forurening og overudnyttelse, så vi sikrer, at vores vandforsyning er bæredygtig og forbliver pesticidfri på lang sigt.

SAMARBEJDE FOR RENERE OG SUNDERE HAVMILJØ

Havmiljøet er en uundværlig del af Sønderborgs natur, og det er vigtigt at beskytte vores kyst- og fjordområder mod forurening og nedbrydning. Socialdemokratiet vil prioritere genopretningstiltag i samarbejde med lokale foreninger og organisationer, der arbejder for et sundere havmiljø, feks etablering af stenrev, sandfang i åer og vandløb samt plantning af ålegræs.

En af de største trusler mod havmiljøet i vores region er trawlfiskeri og muslingeskrab, som beskadiger havbunden og reducerer fiskebestande. Socialdemokratiet vil arbejde målrettet for at et forbud mod trawlfiskeri i Allsund, Flensborg Fjord og Augustenborg Fjord implementeres hurtigst muligt.

En af de vigtigste opgaver er etableringen af et nyt grønt renseanlæg, der samler spildevandet for hele kommunen. Det er en investering, der ikke kan vente længere. Vi skal sikre, at vores spildevand behandles på en måde, der ikke kun beskytter vores natur, men også understøtter en bæredygtig fremtid.

GRØN TRANSPORT

For at fremme grøn transport vil vi udbygge cykelstier og forbedre offentlig transport, så flere vælger bæredygtige transportformer som elbiler, busser og tog. Vi vil skabe en infrastruktur, der gør det nemt og effektivt at komme rundt på en klimavenlig måde. Vi vil fastholde ambitionen om, at den kommunale vognpark skal være grønnere.

PROJECT ZERO- CO2 NEUTRALITET I 2029

Vi vil fortsat arbejde aktivt for at nå ambitionen om et CO2-neutralt Sønderborg gennem Project Zero. Dette er et af vores vigtigste mål, og vi skal accelerere indsatsen for at reducere vores CO2-udledning. Vi vil skabe flere grønne løsninger indenfor byggeri, energi og transport og sikre, at vi investerer i bæredygtig teknologi, som hjælper os med at nå målet om CO2-neutralitet. Dette vil ikke kun gavne klimaet, men også gøre Sønderborg til en endnu mere attraktiv og fremtidssikret kommune. Etableringen af vindmøller i Lillebælt er helt afgørende for at nå i mål med vores ambitioner for den grønne omstilling. Vi vil desuden arbejde sammen med resten af landets kommuner for at ændre lovgivningen, så det bliver økonomisk rentabelt at opsætte solceller på kommunale bygninger.

ÉT FJERNVARMENET, ÉT SELSKAB, ÉN VARMEPRIS

I Socialdemokratiet mener vi, at målet for fjernvarmen skal være at det samles i ét fælles brugerejet aktieselskab, som leverer billig og grøn fjernvarme på ét sammenkoblet fjernvarmenet til én fælles fjernvarmepris. På den måde vil ekspertisen til optimal fjernvarmeproduktion og leverance bliver samlet ét sted, og SONFOR kan istedet koncentrere sig om andre og lige så vigtige opgaver.

VI VIL:

- Sikre at et forbud for muslingskrab og bundtrawl i vore nære farvande implementeres
- Indgå forpligtende samarbejde med lokale aktører om forbedring af tilstanden i vandløb, åer og nære farvande.
- Nå i mål med ambitionen om et CO2 Neutralt Sønderborg i 2029
- Sikre at projektet om Vindmøller i Lillebælt gennemføres
- Gennemføre naturgenopretningsprojekter og i samarbejde med lokale aktører omlægge landbrugsjord til natur
- Genindføre "Haver til Maver" under naturskolerne
- Fremskynde processen for nyt fælles og moderne rensningsanlæg
- Undersøge mulighederne for ét fælles varmeselskab og fælles varmepris i hele kommunen

TRYGHED OG SIKKERHED FOR ALLE

-Et stærkt lokalt Beredskab til Fremtidens Udfordringer

SAMMEN SKABER VI TRYGHED

Tryghed og sikkerhed er ikke noget, vi kan tage for givet – det er noget, vi skal arbejde for hver eneste dag. Ved at styrke vores beredskab og beredskabsplaner vil vi sikre, at Sønderborg Kommune er godt forberedt på de udfordringer, vi står overfor. Det er vores fælles ansvar, og vi er klar til at tage det ansvar på os.

Derfor er det vigtigt, at vores beredskab er stærkt og velforberedt på både store og små kriser, herunder konsekvenserne af klimaforandringer.

FRIVILLIGE BRANDVÆRN

Vores frivillige brandværn og frivilligheden er ofte de første til at rykke ud, og deres indsats er uvurderlig for at sikre borgernes liv og ejendom. Desværre står mange frivillige brandværn i dag overfor udfordringer med at rekruttere nye frivillige. Livsstilen og arbejdsmarkedet har ændret sig, og mange har svært ved at finde tid til de krævende opgaver, som brandværnene varetager.

For at imødegå disse udfordringer vil vi sammen med beredskabet arbejde med alternative måder at være frivillig på.

SIKKERHEDSPLEANER OG RISIKOSTYRING

Vi vil sikre, at Sønderborg har opdaterede og omfattende beredsskabsplaner, både for forebyggelse og håndtering af kriser. Vi vil give Beredskabet ressourcerne til, at optimere risikostyringen på tværs af forvaltningerne, så vi i god tid kan identificere potentielle trusler og handle proaktivt. Det indebærer blandt andet regelmæssige øvelser, ensretning af kommunens plansæt og opdatering af vores beredskabsplaner, så de enkelte institutioner og kommunale enheder i samarbejde med beredskabet altid er klar til at reagere hurtigt og effektivt i krisesituationer.

MODERNE MATERIEL OG KØRETØJER

Det er byrådets ansvar at sikre, at både frivillige og deltids- og fuldtidsansatte har de bedste betingelser for at kunne gøre en forskel, når der er behov for det. Byrådet har afsat penge til at opgradere og udvide vores materiel og køretøjer, I Socialdemokratiet vil vi fortsat prioritere ressourcer til moderne materiel, uddannelse og køretøjer til beredskabet.

RUSTET TIL NATURKATASTROFER OG KLIMAHÆNDELSE

Klimaforandringerne medfører flere naturkatastrofer, som storme, oversvømmelser og hedeølger. Vi skal forberede os på disse hændelser med konkrete beredskabsplaner og forebyggende tiltag som kystsikring og effektiv regnvandshåndtering.

Vi vil arbejde målrettet på at udarbejde konkrete beredskabsplaner for naturkatastrofer og klimarelaterede hændelser. Dette inkluderer både forebyggende foranstaltninger som f.eks. styrkelse af vores kystsikring og effektiv regnvandshåndtering samt opdaterede indsatsplaner for de situationer, der kan opstå ved ekstreme vejrphænomener

VI VIL :

- et robust og lokaltforankret beredskab i en kombination af frivillige, deltids- og fuldtidsansatte
- Sikre opdaterede sikkerheds- og beredsskabsplaner på alle kommunale enheder, som er tilpasset fremtiden
- Arbejde for en fremtidssikret og robust kommunal kristestyrelse og kriseparathed
- Investere i uddannelse og kompetence i beredskabet til at håndtere naturkatastrofer og klimahændelser
- Bevare de frivillige brandværn som en vigtig del af det samlede beredskab
- Arbejde med nye måder for borgere at yde frivillig indsats i beredskabet

DE BEDSTE RAMMER FOR AT LEVE SOM DU GERNE VIL

STYRKEN LIGGER LOKALT

I Socialdemokratiet er det vores vision at tage udgangspunkt i de unikke styrker, som hver eneste af vores byer og landsbyer har. Hver især har de deres egen historie, kultur og fællesskab. Ved at tage udgangspunkt i de enkelte kan vi sammen skabe en fælles fremtid, med stærk sammenhængskraft på tværs af alle lokalområder. I tæt dialog med lokaludvalg, landsbylaug og andre talerør for de enkelte områder vil vi sikre, at udviklingen sker med respekt for de lokale behov og ønsker. Vi vil fortsat give mulighed for kommunal støtte til initiativer, der fremmer fællesskab og sammenhold i lokalområderne. Det kan være gennem lokale mødesteder, sociale arrangementer eller udvikling af nye fællesskabsorienterede boligformer, hvor både unge og seniorer kan mødes og danne netværk. Implementeringen af de nuværende masterplaner og bystrategier skal styrkes, og det er vores ambition, at der i de kommende år udarbejdes bystrategier for bla. Hørup, Vester Sottrup og Guderup.

BOLIGER FOR ALLE ALDRE

Det er vores mål at skabe boliger, der gør det muligt for de borgere, der vil, at blive boende i deres lokalområde – både som unge, voksne og ældre. Vi vil fortsat arbejde for at sikre, at der bygges ældrevenlige boliger i vores landsbyer og mellemstore byer som feks Broager og Gråsten, så de ældre kan blive i deres lokalsamfund og ikke se sig nødsaget til at flytte. Herved skabes der ligeledes grundlag for en naturlig rotation i eksisterende parcelhuse og villakvarterer, hvor nye familier kan udleve deres drømme. Vi vil desuden give plads til alternative boformer som tinyhouses og bofællesskaber, som kan tiltrække både unge, børnefamilier og seniorer. På den måde sikrer vi en alsidig boligstruktur, som kan rumme forskellige livsstile og behov.

BÆREDYGTIGT BYGGERI OG GRØNNE LØSNINGER

Boligbyggeri skal ikke kun være tilpasset nutidens behov, men også fremtidens. Vi skal i samarbejde med investorer og borgere tage ansvar for at udvikle vores boligområder med bæredygtige løsninger, der minimerer CO2-aftrykket og skaber grønne byrum, som gavner både mennesker og miljø. I både de større byer og de mindre lokalsamfund skal vi sikre, at der er plads til natur og rekreation samtidig med, at vi udvikler boliger, som er energieffektive og miljøvenlige. Det betyder, at vi også må være åbne for i udvalgte områder i Sønderborg by, at bygge i højden. Samtidig med boligudviklingen skal vi sikre, at der også er plads til erhvervsudvikling.

Vi vil arbejde aktivt for at tiltrække investorer, der ønsker at omdanne tidligere erhvervsområder til attraktive boligområder samtidig med, at vi udpeger nye og mere attraktive fremtidige erhvervsarealer, så vi fortsat kan skabe arbejdspladser og vækst i kommunen.

FORBINDELSER PÅ TVÆRS AF KOMMUNEN

For at sikre udvikling i hele kommunen er det afgørende, at vi har en effektiv og bæredygtig transportinfrastruktur, der binder vores byer og landsbyer sammen. Vi vil fortsætte arbejdet med at udvikle fleksible transportmuligheder som flekstrafik og samkørsel, så det bliver lettere at komme rundt i kommunen. Derudover vil vi arbejde for at udbygge cykelstier og sikre lademuligheder for el-cykler, så hele kommunen bliver mere tilgængelig på bæredygtig vis.

STUDIE-OG UNGDOMSBOLIGER

Studiebyen Sønderborg er i rivende udvikling, og vi får i de kommende år brug for at investere og udvikle en stor mængde boliger til de mange unge, som søger mod Sønderborg. I Socialdemokratiet er vi optaget af, at kommende studieboligbyggerier også skaber rammerne for et attraktivt studieliv med fællesskabsarealer ude og inde, som inviterer til aktivitet og samvær. Vi vil prioritere opførsel af nye ungdomsboliger, gerne i relation til kommende studieboliger og med mulighed for social viceværtsfunktion eller andre former for støtte til unge, der ønsker at bo alene men har behov for støtte.

VI VIL

- Fortsat skabe lokal udvikling i hele kommunen, fra Kegnæs til Kværns, fra Broballe til Blans
- Flere ældrevenlige boliger i de mindre lokalsamfund, og samtidig skabe mulighed for øget tilflytning.
- Samarbejde med- og understøtte landsbylaug og udviklingsfora i arbejdet med at skabe attraktive lokalsamfund i positiv udvikling
- Investere i fællesskabfremmende aktiviteter i små og mellemstore byer, (sociale mødesteder, legepladser, byrum o lign.)
- Etablere nye og bedre muligheder for mobilitet i landdistrikterne
- I samarbejde med investorer og boligforeninger etablere nye og budgetvenlige studie- og ungdomsboliger
- Sikre et varieret boligudbud med gode almene og private lejeboliger, klassiske parcelhuse og attraktive og varierede byggegrunde.
- Arbejde for mere grønt og bæredygtigt byggeri med respekt for naturens værdier
- Sikre at cyklisme og tilkobling til eksisterende cykelstinetværk indtænkes i planlægningen af nye boligområder.
- Fremme mere aktiv transport ved at investere i sikre skoleveje.

VI VIL UDLEVE DE MELLEMSTORE BYERS POTENTIALER

AUGUSTENBORG SOM VERDENSARV.

Augustenborgs potentiale er enormt og er i de senere år for alvor blevet udfoldet i takt med, at genetableringen af Hertugernes Augustenborg tager fart. I 2027 åbner det nye sundhedshus i det gamle Rådhus, som skal danne rammen om almen praksis, kommunale og private sundhedstilbud. Havnen skal udvikles til et attraktivt byrum med boliger, opholdssteder og plads til foreningsaktivitet. Vi vil fastholde arbejdet for at udvikle Augustenborgs som centrum for kultur og kunst og realisere Augustenborg og grænselandets potentialet som UNESCO verdenskulturarv. Augustenborg vil, hvis det står til Socialdemokratiet, få position som byrådets næste strategiske fyrtårnsprojekt.

NORDALS PÅ TOPPEN

I gennem en årrække har der været investeret massivt i at give nyt liv til Nordals. Med det nye ferieresort har vi sammen med gode lokale partnere i det private erhvervsliv skabt grobund for en spirende optimisme og fornyet energi til Nordals. Naturpark Nordals skal udvikles til et unikt udflugtsmål og formidlingscenter for borgere og turister. Der er planlagt massive investeringer i Nordborg by i og omkring Røde plads og en gennemgribende renovering af Nordalsskolen.

GRÅSTEN- EN KONGELIG OPLEVELSE

I 2025 er masterplanen for Gråsten vedtaget og indeholder store visioner for udviklingen af den smukke gamle slotsby. Samspeilet mellem Den Kongelige Køkkenhave og byen skal styrkes, bymidten skal udvikles til et attraktivt samlingspunkt, hvor slotssøen og bymidtens kvaliteter i langt højere grad end i dag bringes i spil. Boligudbuddet skal øges, og den gamle politigrund i Gråsten skal udvikles til attraktive boliger. Gråsten skole står foran en gennemgribende renovering og modernisering, som vil styrke Gråsten som en attraktiv by at flytte til for børnefamilier.

BROAGER SKAL MED

Broager bør være det næste sted, hvor udviklingen skal accelereres. Vi skal have flere boliger, særligt ældrevenlige boliger som gør det muligt at lave den udskiftning i de store parcelhuse og villaer, som nye familier står i kø til. Den nye masterplan for Broager skal for alvor sætte skub i udviklingen, og vi skal have en realistisk og realiserbar plan for bymiljøet i Broager og et bytorv med liv, handel og grønne områder til leg og aktivitet.

EN SUND ØKONOMI

- MED PLADS TIL UDVIKLING OG VELFÆRD

Sønderborg Kommune har en solid økonomi. Under socialdemokratisk ledelse gennem de seneste 12 år har vi bevist, at det er muligt at investere i udvikling og grøn omstilling – og samtidig sikre en stærk velfærd til alle borgere. Det arbejde vil vi fortsætte og styrke i den kommende valgperiode.

Effektiv drift – mere velfærd for pengene

Vi har gennem de seneste to valgperioder reduceret de administrative udgifter med over 100 millioner kroner. Det er penge, vi i stedet har kunnet bruge på børn, ældre og vores fælles velfærd. Vi vil fastholde dette fokus på en effektiv og ansvarlig drift, hvor ressourcerne bruges klogt og dér, hvor de gør mest gavn.

Men når vi i Sønderborg allerede har været så konsekvente, når det gælder effektiviseringer i administration og ledelse, og samtidig har et meget højt ambitionsniveau for udvikling og velfærd, så er det ikke længere ansvarligt blot at pege på "mindre administration" som en let løsning til at frigive penge til andet. De lavthængende frugter er plukket. Hvis vi fortsat vil kunne levere den høje service og kvalitet, som borgerne forventer, må vi finde nye veje. Én af dem er at mindske bureaukrati og overflødige regler, som i dag tager tid og kræfter fra kerneopgaven. Vi vil intensivere indsatsen for, sammen med medarbejderne, at rydde op i unødvendige regler og krav, som stjæler tid fra kerneopgaven. Vores medarbejdere skal have tillid og tid til at bruge deres faglighed – ikke bruge kræfter på papirarbejde, der ikke skaber værdi for borgerne, på den måde kan vi frigive ressourcer – uden at gå på kompromis med kvaliteten.

Gode arbejdsforhold giver bedre velfærd

Sønderborg Kommune er i dag blandt de 10 kommuner i landet med lavest sygefravær. Det er

resultatet af en målrettet indsats for at skabe gode arbejdspladser, hvor medarbejderne trives. Når færre bliver syge, giver det ikke bare bedre service til borgerne – det frigør også penge, der ellers ville gå til vikarer og midlertidige løsninger. Vi vil fortsat arbejde for høj trivsel, lav medarbejderomsætning og et godt arbejdsmiljø, så velfærden er i trygge hænder.

Stram styring og klare prioriteringer

En sund økonomi kræver klare valg. Vi står fast på stram økonomisk styring og vil fortsat prioritere kernevelfærden først. Vi siger nej til usikre eksperimenter og ja til stabile rammer for kommunens børn, unge, ældre og familier. Det handler om at sikre tryghed – også i fremtidens Sønderborg.

Tidlig indsats betaler sig

Vi tror på, at tidlige indsatser er både det bedste og det klogeste valg. Når vi investerer tidligt i børns trivsel, unges uddannelse og ældres sundhed, forebygger vi større problemer og udgifter senere. Det er både god socialpolitik og sund økonomisk fornuft.

Et Sønderborg i vækst

Vi vil fastholde og styrke den målrettede bosætnings- og erhvervsindsats. Flere borgere og flere arbejdspladser giver flere indtægter og en stærkere økonomi. Derfor arbejder vi hver dag for, at Sønderborg skal være en attraktiv kommune at bo, arbejde og drive virksomhed i.

Vi har gjort Sønderborg til en økonomisk stærk kommune. Det forpligter – og det skal vi bygge videre på. En sund økonomi er ikke et mål i sig selv, men forudsætningen for, at vi kan fastholde og udvikle den velfærd, som vi er stolte af.

